

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΙ' ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ

ΙΣΤ'

“Ενας άπλός έργολάβος μεταφοράς ζώων, πού κέρδιζε άρκετά με τις μαούνες του, ήταν τύπος ήσυχου και έργα-
τικού ανθρώπου. Περνούσε ολόκληρες εβδομάδες ήσυχος
στού Τζελέπη, γλυκομίλητος με μικρούς και μεγάλους και
άγαπητός σε όλους.

Τόν κατελάμβανε όμως ή όρμη του γλεντιού. Διάλεγε
τό καλύτερο σφαχτό από όσα περνούσαν από τὰ χέρια του,
έκανε μεζέ, κατήρτιζε την παρέα του και κατέληγε ως την
όμαξοδρομία με τὰ βιολιά, πού διήρκει ήμερονύκτια ολό-
κληρα.

Σειρά από άμάξια, άμα γινόταν τό κέφι, με επί κεφα-
λής τό άμάξι πού είχε τους βιολιτζήδες και συνοδείαν τόν
άμφιτρώνα και την παρέα του, παρήλαυνον επί ήμέρας
και νύκτας εις τὰ διάφορα κέντρα του Πειραιώς, έπιναν
χωρίς να κατεβούν από τ' άμάξια τό κρασί των, την μπύρα
των κι' έτραβούσαν τόν δρόμο τους.

Τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ήταν ότι όλα αυτά τὰ
γλέντια του τὰ έκανε κουρδισμένος στ' άμάξι του σαν Ρω-
μαίος συγκλητικός, σοβαρώτατος, άμίλητος και φαινομενι-
κώς τουλάχιστον ξεμέθυτος.

“Η παρελάσεις του άφησαν έποχή.

“Όταν έπηγα κατά σύμπτωση στο Νεκροταφείο, για να
συνοδεύσω κάποιον φίλο μου πού έφευγε για πάντα, βρέθη-
κα μπροστά στον τάφο αύτου του ανθρώπου, πού δεν έτρα-
γούδησε ποτέ του, πού μεθούσε και ξεμεθούσε, χωρίς ν'
άνταλλάξει λέξι με κανένα και πού έδινε την άφορμή ενός
γλεντιού σ' ολόκληρο τόν Πειραιά, άφου ή άμαξοδρομίες
του με τὰ βιολιά, δεν άφηναν δρόμο, χωρίς
να τόν τιμήσουν.

Και τόν θυμήθηκα, και τόν έκλαψα.

“Άλλος, πού ήταν και στα νειάτα του κα-
λός, και τώρα είνε τύπος και ύπογραμμός
νοικοκύρη τιμούσε τὰ Σαββατοκύριακά του
με γλέντια έξωφρενικά.

Μιά νύχτα, την έποχή πού ή βλογιά έκανε
θραύσι στον Πειραιά, πήρε ένα τρελλό, τόν
Μανώλη, πού ήταν παραγυιός στο φερετρο-
ποιείο του Σάντου, τόν έφωδίασε με ένα θυ-
μιατιστήρι, τόν έμέθυσε και μαζί με όλη
την παρέα του πήγε στα Ύδρέικα, όπου ή
βλογιά σημείωνε θραύσι.

Σέ μιά ύδρέικη ταβέρνα πού είχε έπι-
γραφή τό «Μπουκουριέμ» άφου κατηνάλωσε
άρκετό κρασί έδωκε τό σύνθημα του γενι-
κού έξορκισμού της άρρώστειας με τὰ θυμιάματα του Μα-
νώλη και με τις άγριες φωνές πού άφηναν αύτός και ή πα-
ρέα του.

Δέν ήμπορώ να βεβαιώσω τί έκαμε ή έπιδημία. Είνε γε-
γονός όμως ότι τὰ Ύδρέικα διήλθον εκείνη τή νύχτα έν
συναγεμώ.

“Ο ίδιος ό Πειραιώτης με την παρέα του, μιά Κυριακή
νύχτα, δεν ήσαν σε θέσι να φτάσουν στα σπίτια του άπ' τό
μεθύσι.

Συνήντησαν τότε έξω από κάποιο φούρνο ένα άμάξι ά-
πό κείνα πού είχαν μιά μεγάλη κάσα με δυο πόρτες κι' έ-
θαζαν τὰ ψωμιά κάθε πρωί και τὰ μοίραζαν. Έκει μέσα
μπήκαν και κοιμήθηκαν. Τό πρωί ό παραγυιός του φούρ-
ναρη έξεψε τό άλογο κι' άνοιξε τή μιά πόρτα της κάσας
κι' άρχισε να ρίχνει ψωμιά. Οί μεθυσμένοι, όταν άρχισαν
να πέφτουν τὰ ψωμιά επάνω τους, ξύπνησαν τρομαγμένοι
και τινάχτηκαν. “Ο φούρναρης, όταν τους είδε να έμφανί-
ζονται σαν βρυκόλακες μπροστά του, κατελήφθη από τρό-
μον, έγκατέλειψε τὰ πάντα και έτράπη εις φυγήν.

Αυτά τὰ μεμονωμένα κρούσματα του κεφιού, πού στον
μικρόν τότε Πειραιά δεν άργούσαν να γίνουν γνωστά στα
τέσσερα πέρατά του, έδιναν άφορμή στο κέφι πού δημιουρ-
γούσε ή άφήγησις των και ή άπαραίτητη μεγαλοποίησις.

* * *

«Πέρασαν ή Άποκρηές με γέλια, με τραγούδια

Και ήλθε ή Σαρακοστή με σκόρδα και κρομμύδια.

Καθαροδευτέρα. Τὰ Κούλουμα. Η ανάποδη της μάσκας.
Αυτή ή μέρα προκαλούσε την μεγαλύτερη και την πιό ά-
κράτητη έκδήλωσι του γλεντιού.

“Από τὰ χαράματα της ήμέρας αύτης και ένω ακόμη άν-

τηχούσαν στα πειραιώτικα σπίτια τὰ τελευταία τραγούδια
της Άποκρηάς και κατεβροχθίζοντο τὰ τελευταία μεζε-
λίκια και τὰ τελευταία γλυκά της Τυρινής Κυριακής, ή
έκστρατεία προς την ύπαιθρον είχε προετοιμασθή.

“Αμάξια τετράτροχα, σουστες, κάρρα στις γειτονίες, βάρ-
κες στην παραλία. Λόφοι από σκόρδα και κρομμύδια και
τουρσιά και ταραμάδες. Δαμιζάνες και διπλογάλογα με
κρασί. Και τὰ άλογα πού έζευαν για τις έκδρομές ήσαν
κι' αυτὰ στολισμένα με τὰ σύμβολα της Καθαροδευτέρας.
Οί ντορηδες, οί ψαρρηδες, οί καρράδες είχαν στ' αυτιά
τους δεμένα κρομμύδια και σέλινα.

“Η Πειραιική Χερσόνησος είχε την προτίμησι δέν έμενε
βράχος πού να μη τόν έχη καταλάβει παρέα με τὰ καλά-
θια της.

Τό Κερατσίνι, τό Πέραμα, ή Καστέλλα, τὰ Περιθόλια,
ή Κρεμμυδαρού, όλα τὰ σημεία πού χάριζαν στους έορτα-
στάς την απόλαυσι του βουνού και της θάλασσας, ήσαν
πλημμυρισμένα από κόσμο κάθε γένους και κάθε ήλικίας,
πού έτρωγε, έπινε και στο τέλος έχόρευε και γλεντούσε
έξωφρενικά πανημέρια. Η συντροφίες πού άρχιζαν τό
γλέντι των χωριστά στην άρχην, σαν από ένα σύνθημα πού
τό έδινε τό κρασί και ή άνοιξιάνικη φύσις, καταργούσαν
κάθε έθιμοτυπία, κατέθεταν σε κοινό συσσίτιο τις προμή-
θειές των και τὰ κρασιά των και κατέληγαν στο τέλος, ό-
ταν επέστρεφαν στον Πειραιά τό βράδυ, να φαίνονται πυ-
κναι ομάδες ένωμένες με άγκαλιάσματα, με έκδηλώσεις
άδελφωσύνης, να γυρνούν άπ' όλα τὰ σημεία στο κέντρον
κι' άπ' εκεί να σκορπίζονται στα σπίτια των.

Δέν έλειπαν άπ' αυτὰ τὰ πανηγύρια και ή παρεξήγησις
και τό φιλότιμο και ή φοβέρα:

— Άδερφάκι, μα τή φιλία μας σε καρ-
φώνω!

— Αυτά όμως ήσαν σαν περιθώριο μέσα
στην έκδήλωσι της γενικής χαράς, πού ή-
ταν σαν μιά διαδήλωσι όχι άρρωστιάρικων
πολιτικών φρονημάτων, αλλά περισσέυματος
ζωής πού κυκλοφορούσε τότε σ' όλους και
φώναζαν, και χόρευαν, και τραγουδούσαν,
και δούλευαν.

“Ο Πειραιάς τότε μικρός, με γνώριμους
όλους, και τους μικρούς και τους μεγάλους,
είχε για τή ζωή του έναν ρυθμό:

Να δουλεύη και να γλεντᾷ.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Και τώρα βέβαια ό Πειραιεύς είνε ό τό-
πος της δουλειάς, χωρίς γι' αυτό να περιφρονήται και ή
πνευματική παραγωγή.

Τό λιμάνι του, τὰ εργοστάσιά του, πού φιλότιμα προά-
γονται και παρακολουθούν την σχετική παραγωγή όλου
του κόσμου, δίνουν σ' αυτό τόν τόπο τόν τόνο και τό χρώ-
μα, πού δεν τό έχει ούτε θα μπορέση να τό άποχτήση καμ-
μιά άλλη πόλι της Ελλάδος.

Για όσους όμως έγνώρισαν τόν Πειραιά της παλαιάς έ-
πσχής, πρό σαράντα χρόνων, ως τὰ πρώτα χρόνια του αι-
ώνος μας, είνε πολύ δυνατή ή διαφορά. “Ωραιότερος βέ-
βαια είνε τώρα, συγχρονισμένος άρκετά, μα δεν κρατεί ό,τι
κρατούσε τότε, πού όλοι, μικροί και μεγάλοι, πτωχοί και
πλούσιοι καταλάβαιναν βαθειά ότι έφτασαν από τόν τόπο
των στον Πειραιά, για να δουλέψουν, για να δημιουργή-
σουν. Και τό πέτυχαν οί θαυμαστοί βιοπαλαισταί του πα-
ληού καιρού και θεμελίωσαν ότι είνε σήμερα έτοιμο όχι
μόνον ως υλικόν αλλά και ως θεμέλιο πολύ στερεωμένο.

Τὰ ύφαντήρια και κλωστήρια των άδελφών Ρεσινα, του
Λυγινού, του Μανούσου, του Βαρουξάκη και άλλων τὰ μη-
χανουργεία και τό ναυπηγεία του Τζών Μάκ Δονέλλι και
Δέρβουρ, του Βασιλειάδη, του Κούπα, του Άργυρίου, του
Περράκη, ή ύφαντουργική του Φαλήρου, τὰ πνευματο-
ποιεία των Μπαρμπαρέσσου, των Φινοπούλων, του Πουρή,
των Μεταξάδων και άλλων, προσείλκυσαν και από άλλους
τόπους τους δημιουργούς και έγιναν έτσι τό ύαλουργείο
του Άργυροπούλου και άλλα εργοστάσια, πού ξεφύτρω-
σαν με όρμη, όπως φυτρώνουν οί έκλεκτοί καρποί από τή
δυνατή Γη, την καλά προετοιμασμένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΚΟΣΜΗΣ

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.

